

Fővárosi Ítéltábla

17.Pf.20.286/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Bartos Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe ügyintéző: dr. Bartos Bálint ügyvéd) által képviselt I.r. felperes (I.r. felperes címe.) I. rendű, II.r. felperes (II. rendű felperes címe.) II. rendű és III.r. felperes (III.r. felperes címe.) III. rendű felpereseknek – dr. Hegedűs Tamás ügyvéd (alperesi képviselő címe) által képviselt alperes (alperes címe., tartózkodási hely: alperes tartózkodási helye) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. február 23. napján meghozott 8.P.21.313/2020/20. számú ítélete ellen az alperes 21. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti. A fellebbezett részét részben megváltoztatja, és a felperesek további jogsértéstől történő eltiltásra irányuló keresetét elutasítja, az alperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét felperesenként 12.000 (Tizenkétezer) forint + áfa összegre leszállítja, az alperes illeték fizetésre kötelezését pedig mellőzi.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperesek módosított keresetükben kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes megsértette az élethez, testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogait azzal, hogy az I. rendű felperes sérelmére 2007 és 2011, a II. rendű felperes sérelmére 2011 és 2016, a III. rendű felperes sérelmére pedig 2008 és 2016 között folytatódóan szexuális visszaélés büntetettét követte el. Kérték továbbá, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a további jogsértéstől.

[2] A felperesek kereseteik jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 75. § (1) bekezdésére, 76. §-ára és 84. § (1) bekezdés a) és b) pontjára, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépítésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 8. § (1) és (2) bekezdésére hivatkoztak.

Keresetük tényalapjaként a Székesfehérvári Törvényszék 6.B.25/2017/1010., valamint a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.I.22/2019/16. számú ítéleteiket hozták fel, melyekben az eljáró bíróságok megállapították az alperes bűnösségét a sérelmükre folytatólagosan elkövetett szexuális visszaélés és más cselekmény büntetében. Előadták, hogy ez önmagában megalapozza a jogsértés tényét és az objektív szankciók alkalmazását. A további jogsértéstől való eltiltás iránti kérelmükkel kapcsolatban kifejtették, hogy a büntető bíróság a foglalkozás gyakorlásától eltiltotta az alperest, ez azonban nem gátja annak, hogy a személyiségi jogsértés objektív szankcióját alkalmazza a polgári bíróság. Álláspontjuk szerint ennek erkölcsi jelentősége van, ez hozhatna megnyugvást számukra. A perköltség részét képező ügyvédi munkadíjat a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (2) bekezdése a) pontja alapján kérték megállapítani.

[3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A büntetőeljárás tényét és annak eredményét nem vonta kétségbe, azonban vitatta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését és azt is, hogy a felperesek személyiségi jogát megsértette volna. A további jogsértéstől való eltiltása körében hangsúlyozta, hogy a büntető bíróság a foglalkozás gyakorlásától eltiltotta, emellett a felperesek már nagykorúak és nem az intézmény lakói, ezért objektív lehetősége sem áll fenn a jogsértés folytatásának, tehát a további jogsértéstől való eltiltás nem indokolt.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette az I. rendű felperes testi épséghez és egészséghez fűződő jogát azzal, hogy sérelmére 2007 és 2011 között folytatólagosan szexuális visszaélés büntetét követte el. Megállapította azt is, hogy az alperes megsértette a II. rendű felperes testi épséghez és egészséghez fűződő jogát azzal, hogy sérelmére 2011 és 2016 között folytatólagosan szexuális visszaélés büntetét követte el. Megállapította továbbá, hogy az alperes megsértette a III. rendű felperes testi épséghez és egészséghez fűződő jogát azzal, hogy sérelmére 2008 és 2016 között folytatólagosan szexuális visszaélés büntetét követte el. Az alperest a további jogsértéstől eltiltotta. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek fejenként 200.000 forint perköltséget és az államnak a NAV külön felhívására 108.000 forint illetéket.

[5] Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az alperes terhére rótt cselekmények kezdő időpontjára és folytatólagos jellegére is tekintettel az új Ptké. 8. § (1) és (2) bekezdése alapján a keresetet a Ptk. szabályai szerint bírálta el. Az alperes bűnösségének a büntető bírósági ítéletekben rögzített tényből kiindulva megállapította, hogy cselekményével megsértette a felperesek testi és lelki egészséghez fűződő jogát. A felperesek élethez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítása iránti keresetet azonban elutasította, mert élet ellenes cselekmények nem képezték a vád tárgyát.

[6] Az alperes további jogsértéstől való eltiltása kapcsán kifejtette, hogy a felperesek nagykorúságától, az alperesnek a foglalkozása gyakorlásától való eltiltásától és attól függetlenül, hogy a felperesek már nem az intézmény lakói, nem volt akadálya annak, hogy e kereseti kérelemnek is helyt adjon. Bár a büntetőjogi szankciók jellege és a megváltozott életkörülmények elvileg szükségtelenné tehetik e szankció alkalmazását, azonban a védett jogtárgy jellegére tekintettel az adott esetben úgy ítélte meg, hogy a további jogsértéstől való eltiltásnak a jövőre nézve is jelentéstartalma van. A felperesek ugyanis

visszatérően szenvedték el a jogsértéseket egy tartósan a környezetükben élő személy részéről.

[7] Összességében túlnyomó részben az alperest tekintette az elsőfokú bíróság pervesztesnek. Az általa a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján fizetendő perköltség összegét a R. 3. § (6) bekezdése alapján, mérlegeléssel határozta meg. E körben figyelembe vette, hogy a felperesek módosított keresete tartalmát és terjedelmét illetően megegyezett az eredeti, pénzbeli marasztalást is tartalmazó keresettel, továbbá, hogy az első tárgyaláson ügydöntő határozat született. A per tárgyának értékét meg nem határozhatónak vette, az alkalmazni kért objektív szankciókat pedig egységként kezelte.

[8] Az ítélet elleni fellebbezésében az alperes kérte annak részbeni megváltoztatását akként, hogy a másodfokú bíróság a további jogsértéstől történő eltiltásra irányuló részben utasítsa el a keresetet. Kérte továbbá perköltségben marasztalásának mellőzését, illetőleg a fizetendő elsőfokú perköltség csökkentését, valamint a terhére megállapított illeték arányos mérséklését.

[9] Fellebbezésének indokolásában a további jogsértéstől való eltiltásra vonatkozó rendelkezés tekintetében kifejtette, hogy a jogsértést megalapozó bűncselekményt kiskorúak sérelmére lehet elkövetni, időközben azonban a felperesek nagykorúak lettek. Sérelmükre ezt a bűncselekményt már nem tudja elkövetni, mert ezt nagykorúságuk kizárja. A jogsértőt csak konkrét személyek vonatkozásában lehet a jogsértéstől eltiltani, egyébként pedig a büntető bíróság is eltiltotta attól, hogy 18. életévüket be nem töltött személyekkel foglalkozhasson.

[10] A perköltség tekintetében kifejtette, hogy kötelezése egyrészt indokolatlan, másrészt annak mértéke eltúlzott. Rámutatott, hogy a felperesek az élethez, a testi épséghez és az egészséghez fűződő személyiségi jogaik megsértésének megállapítását kérték. A bíróság azonban az élethez való joguk megsértését nem állapította meg, tehát e körben kétharmad részben adott helyt a keresetnek. Az első kereseti kérelem 1/3 részbeni, és a második kereseti kérelem teljes alaptalanságára tekintettel összességében minden félnek magának kellene a költségeit viselni. Ezért kérte a perköltségben marasztalásának mellőzését. Egyébként pedig a 600.000 forintos pertárgy értékhez képest a 200.000 forint összegű perköltség akkor is eltúlzott lenne, ha az elsőfokú ítélet megalapozott volna. Másodfokú perköltségigényt nem terjesztett elő a felperesekkel szemben, a fellebbezésén lerótt 48.000 forintfellebbezési illetéket.

[11] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben – annak tartalma szerint – az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

[12] A fellebbezés nagyobb részt megalapozott.

[13] A felek az elsőfokú bíróság ítéletének a jogsértés tényét megállapító, és a felperesek keresetét részben elutasító rendelkezései ellen nem nyújtottak be fellebbezést, ezért

azok a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján jogerőre emelkedtek, és azokat a másodfokú felülbírálat nem érintette. A felülbírált körben az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen értékelte és a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetésével azonban a másodfokú bíróság az alábbiak szerint csak részben értett egyet.

[14] Az alperes a fellebbezésében megalapozottan sérelmezte a jogsértéstől jövőre nézve történő eltiltását, annak ugyanis az adott esetben nem lett volna helye. A Ptk. 84. § (1) bekezdés b) pontja szerint az, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől. A Ptk. 84. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban felsorolt jogkövetkezményeket ugyan a szakirodalom objektív szankcióknak nevezi, ez a jelző azonban nem arra utal, hogy alkalmazásuk feltétlen és automatikus, hanem csak arra, hogy független a jogsértő felróhatóságától. A felperesek álláspontjával ellentétben tehát a bíróságnak minden ügyben a tényállás körülményeihez képest kell mérlegelnie azt, hogy az adott esetben alkalmazza-e ezt, vagy bármelyik, a Ptk. 84 § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti másik szankciót.

[15] Márpedig a perbeli esetben a felperesek által sérelmezett, a személyiségi jogait sértő alperesi magatartás egyúttal a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 198. §-ába ütköző szexuális visszaélés büntetnének elkövetési magatartása volt. A bűncselekmények elkövetését pedig a Btk. 4. § (1) bekezdése általános jelleggel tiltja, mivel büntetni rendeli. Az azoktól való tartózkodás tehát mindenkinek törvényen alapuló kötelezettsége. Erre tekintettel a bíróságnak a polgári perben szükségtelen az ilyen – egyúttal bűncselekmény törvényi tényállását is megvalósító – személyiségi jogot sértő magatartástól külön is eltiltani a jogsértőt.

[16] A fentiekre tekintettel az ítéltábla e tekintetben a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesek keresetét e részében elutasította.

[17] Ebből következően pedig az alperes részben megalapozottan kérte a perköltséggel kapcsolatos rendelkezések megváltoztatását is, mivel megváltozott a pernyertesség-pervesztesség aránya. Azt a másodfokú bíróság – az alperes érvelését elfogadva – hozzávetőleg egyenlő arányúnak tekintette, mert a felperesek által a keresetben alkalmazni kért két objektív jogkövetkezmény közül csak az egyiket alkalmazta a bíróság. E körben annak nem tulajdonított jelentőséget az ítéltábla, hogy a megállapítási keresetnek csak részben adott helyt az elsőfokú bíróság, mert azt egységesnek tekintette.

[18] A Pp. 83. § (2) bekezdés második mondatának – alperes által kért – alkalmazására azonban nem látott lehetőséget, figyelemmel arra, hogy e rendelkezés értelmében a bíróság csak akkor dönthet úgy, hogy egyik fél sem köteles a perköltség megtérítésére, ha sem a pernyertesség és pervesztesség aránya, sem pedig a fél és az ellenfél javára meghatározott perköltség összege közötti különbség nem jelentős. A két feltétel tehát konjunktív. A perbeli esetben pedig a pernyertesség-pervesztesség aránya a fentiek szerint ugyan kétségtelenül közel azonos volt, azonban az ellenfél javára fizetendő perköltség összege nem. Az alperes ugyanis a Pp. 81. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére nem

számított fel elsőfokú perköltséget. Így tehát a Pp. 82. § (3) bekezdésének második mondatára figyelemmel, részleges pernyertessége ellenére sem járt neki perköltség, ami kiegyenlíthette volna az általa a Pp. 83. § (2) bekezdés első mondata alapján a felpereseknek fizetendő perköltséget. Az alperes perköltség fizetésre kötelezése tehát megalapozott volt.

[19] A perköltség elsőfokú bíróság által megállapított összegeit azonban okkal kifogásolta az alperes a fellebbezésében. Az alperessel szembeni kereseti kérelmek alapján a pertárgy értéke ugyanis a Pp. 21. §-a szerint nem volt meghatározható. Ezért az ítéltábla a felperesi képviselőnek járó ügyvédi munkadíj összegét a R. 3. § (2) bekezdése helyett a 3. § (3) bekezdése alapján abból kiindulva határozta meg, hogy megítélése szerint a felperesi képviselő felperesenként 4 óra, összesen tehát 12 óra munkaidőt fordíthatott a perbeli képviselő ellátásával kapcsolatos tevékenységekre. A pernyertességük fentiek szerint 50%-os mértékére tekintettel ennek felére tarthatnak igényt a felperesek. A nekik járó perköltség összege tehát mindhárom felperes esetén 12.000 forint (2X6.000 forint) + áfa a R. 4/A § (1) bekezdésére és nyilatkozatukra tekintettel.

[20] Megalapozottan sérelmezte továbbá az alperes az illetékekkel kapcsolatos elsőfokú rendelkezést is. Az elsőfokú bíróság ugyanis az eljárást az alperes korábbi pertársa tekintetében megszüntető 13. számú végzésében az eljárás teljes – az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti maximális összegű – le nem rótt kereseti illetékéről rendelkezett. Azt az Itv. 58. § (1) bekezdése aa) pontja alapján 90%-kal mérsékelte, és úgy határozott, hogy a fennmaradó 10% az állam terhére marad. E döntés – helyességétől függetlenül – jogerős, ebből következően a perben nem volt olyan további le nem rótt kereseti illeték, amelyről az eljárást befejező határozatban rendelkeznie kellett volna az elsőfokú bíróságnak. Az illetékekkel kapcsolatos ítéleti rendelkezést ezért mellőzte az ítéltábla.

[21] Az alperes fellebbezése tehát túlnyomórészt eredményre vezetett, és az Itv. 62. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben 48.000 forint fellebbezési illetéket is megfizetett, azonban másodfokú perköltségének megtérítését nem kérte. Így tehát az ítéltáblának sem a másodfokú perköltség megfizetéséről, sem a fellebbezési illeték viseléséről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2021. július 6.

dr. Kollár Zoltán s. k.

bíró

dr. Gyuris Judit s. k.

a tanács elnöke

dr. Örkényi László s. k.

előadó bíró